

VERSLAG GOAB-KRING ZUID-OOST

Dit is het verslag van de kenniskring GOAB Noord, die plaatsvond op 28 november 2024 van 13.30-15.00u. Er waren 31 beleidsambtenaren aanwezig namens 29 gemeenten, 1 vertegenwoordiger van OCW en 2 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Borging OAB vanaf 2025/2026
4. Taalvoorzieningen
5. Afsluiting

NIEUWS GOAB

Activiteiten GOAB ondersteuningstraject

- [Webinar](#): Starten met VE (VE-aanbieders): 19 nov 13.30-14.30
- [Webinar](#): Resultaatafspraken 17 december 10.00-11.30
- [Webinar](#): doorgaande lijn vve 28 januari 10.00-11.30
- Voorjaar '25: aanbod asielpeuters (gemeenten)
- Voorjaar '25: VE aantrekkelijk houden (VE-aanbieders)
- Kennisclip: OAB en eerste 1000 dagen (winter '24)
- Updates factsheet: Ouderbeleid en wat werkt in VE (winter '24)
- OAB en aanpalend beleid (voorjaar '25)
- Factsheet asielpeuters (zomer '25)

Kamerbrieven

[Beleidsreactie](#) diverse rapporten rondom LEA/VVE. De beleidsreactie geeft onder andere een reactie op vroegschoolse educatie en LEA. De kamerbrief is onlangs verschenen (21/11). De brief geeft nieuwe inzichten en antwoorden op beleidsreacties, op eerder uitgegeven onderzoeken en rapporten.

Samengevat:

- De brief kondigt een onderzoek aan naar kansrijke interventies die ervoor zorgen dat kinderen met zo min mogelijk achterstand starten op de basisschool. Onder andere het verplichten van vve in de kinderopvang of het verlagen van de leerplicht van 5 naar 4 jaar, of verplichten vve voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar die vve nodig hebben.
- In de brief wordt ook opgeroepen dat scholen werk moeten maken van vroegschoolse educatie en hoe de informatieoverdracht tussen kinderopvang en basisonderwijs wettelijk kan worden uitgebreid. Kwaliteit van de voorschoolse educatie kent, ondanks de personele krapte, een stijgende lijn.
- De kwaliteit van de vroegschoolse educatie moet echter omhoog. In grote lijnen is dit op orde, maar de kwaliteit tussen scholen wisselt erg:
 - 50% van de scholen stelt onvoldoende doelen en ambities voor vve
 - 25% doet er helemaal niks aan, terwijl er wel vve-kinderen zijn
 - voor veel scholen is onbekend welke kinderen vve hebben gehad, er is dus geen sprake van een sterke samenwerking in een doorgaande lijn

Verder blijkt:

- Gemeenten en scholen maken te weinig resultaatafspraken over vroegschoolse educatie
- De invoering van structureel toezicht op de educatieve kwaliteit in de voorschool komt eraan, maar is nog niet haalbaar per 1 januari 2026.
- In 2025 komt een kader voor een wettelijke doelgroepdefinitie; de staatssecretaris wil wettelijk vastleggen voor welke kinderen VE is bedoeld. Gedacht wordt aan twee kenmerken, namelijk het opleidingsniveau van de ouders en een andere thuistaal dan Nederlands. Gemeenten behouden de ruimte om de doelgroep definitie aan te vullen naar lokale behoeften.
- Verder wordt aandacht besteed aan twee knelpunten uit het Landelijk rapport LEA/vve: om impuls te geven aan o.a. wettelijke taak segregatie bestrijden worden bestaande handreikingen van Kenniscentrum Gemengde Scholen weer gepromoot.
- En ook rondom de resultaatafspraken wordt gekeken of regelgeving kan worden aangepast.
- Verder blijft de SPUK GOAB in 2026, begin 2025 wordt duidelijk wat er vanaf 2027 gaat gebeuren.
- Tot slot loopt het onderzoek naar de herijking van CBS-indicatoren vertraging op. De uitkering van de middelen zal naar verwachting vanaf 2027 plaatsvinden op basis van herijkte criteria.
- **Beleidsreactie** op onderzoeken voor- en vroegschoolse educatie: De brief kondigt een onderzoek aan naar kansrijke interventies die ervoor zorgen dat kinderen met zo min mogelijk achterstand starten op de basisschool. Onder andere het verplichten van VE in de kinderopvang of het verlagen van de leerplicht van 5 naar 4 jaar. In de brief wordt ook opgeroepen dat scholen werk moeten maken van vroegschoolse educatie en hoe de informatieoverdracht tussen kinderopvang en basisonderwijs wettelijk kan worden uitgebreid. De invoering van structureel toezicht op de educatieve kwaliteit in de voorschool komt eraan, maar is niet haalbaar per 1 januari 2026. Ook is gemeld dat in 2025 een kader komt voor een wettelijke doelgroep definitie; de staatssecretaris wil wettelijk vastleggen voor welke kinderen ve is bedoeld. Gedacht wordt aan 2 kenmerken, namelijk het opleidingsniveau van de ouders en een andere thuistaal dan Nederlands. Gemeenten behouden de ruimte om de doelgroep definitie aan te vullen naar lokale behoeften. Verder wordt aandacht besteed aan 2 knelpunten uit het Landelijk rapport LEA/vve: om impuls te geven aan o.a. wettelijke taak segregatie bestrijden worden bestaande handreikingen van Kenniscentrum Gemengde scholen weer gepromoot. En ook rondom de resultaatafspraken wordt gekeken of regelgeving kan worden aangepast. Verder blijft de SPUK GOAB in 2026, begin 2025 wordt duidelijk wat er vanaf 2027 gaat gebeuren. Tot slot loopt het onderzoek naar de herijking van CBS-indicatoren vertraging op. De uitkering van de middelen zal naar verwachting vanaf 2027 plaatsvinden op basis van herijkte criteria.
- **Subsidieregeling** extra groepshulp: Kinderopvangorganisaties kunnen vanaf 4 november tot 29 november 17.00 uur maximaal € 10.056 subsidie aanvragen voor het aannemen van groepshulpen. Het kabinet stelt hiervoor in totaal € 6 miljoen beschikbaar. Deze regeling geldt voor de reguliere kinderopvang. Groepshulpen ondersteunen pedagogisch professionals bij de dagelijkse zorg en activiteiten van de kinderen. Ze kunnen snel instromen, want een vooropleiding of relevante werkervaring is geen vereiste. Ook in 2025 kan in november subsidie aangevraagd worden voor deze groepshulpen. Verder voorwaarden en informatie over aanvraagprocedure zijn te vinden op de site van de Rijksoverheid.
- **Herstelplan funderend onderwijs**: Deze brief bevat op hoofdlijnen het herstelplan kwaliteit funderend onderwijs. De focus in dit herstelplan ligt op het orde krijgen van de basis. Ook wordt in de brief aandacht besteed hoe de toeleiding van de doelgroepkinderen richting vve verbeterd kan worden. In de komende periode worden de geschetste kaders verder uitgewerkt.

- **Beleidsagenda kinderopvang:** deze brief zet uiteen wat er in de afgelopen jaren met het kinderopvangbeleid bereikt is en welke uitdagingen en dilemma's nog gezien worden. In het eerste deel worden verschillende elementen van toegankelijk genoemd, waaronder verbeteringen in de kinderopvangtoeslag en de beschikbaarheid van kinderopvangplekken. Het tweede deel belicht het versterken van de kwaliteit van de kinderopvang, met onder andere aandacht voor het verbeteren van de kwaliteit in de gastouderopvang en het versterken van toezicht en handhaving.
- **Hoofdpijnen nieuw financieringsstelsel kinderopvang:** Met deze hoofdpijnenbrief start een verkennende fase waarin beleid en uitvoering het financieringsstelsel voor de kinderopvang door ontwikkelen. Het nieuwe stelsel gaat uit van een hoge inkomensafhankelijke vergoeding voor kinderopvang voor werkende ouders. De overheid betaalt deze vergoeding rechtstreeks aan kinderopvangorganisaties. Door het stelsel inkomensafhankelijk te maken wordt ouders zekerheid geboden. Ook wordt kinderopvang voor de meeste ouders goedkoper of soms zelfs bijna gratis. Het hoofdpijnenakkoord kent een ambitieus tijdspad: invoering is voorzien per 1 januari 2027, tot die tijd moeten nog veel stappen worden gezet.
- **Kamerbrief** ontwikkelen talent (OCW 25-10-24). De staatssecretaris biedt 2 rapporten aan die reflectie bieden op mogelijke maatregelen in het onderwijs voor een goede onderwijsloopbaan voor alle leerlingen. Het eerste rapport is "Kiezen voor Kansen", een evaluatie gericht op maatregelen die genomen zijn om de onderwijsloopbaan te verbeteren van leerlingen uit gezinnen met een kwetsbare sociaaleconomische positie. Het tweede rapport is de eindrapportage van de beleidsevaluatie naar het advies van de Onderwijsraad "later selecteren, beter differentiëren", gericht op een mogelijke stelselwijziging in het onderwijs. Conclusie: Uit de brief blijkt dat dit kabinet geen stelselwijziging doorvoert, maar focus houdt op het verbeteren van de onderwijskwaliteit en het terugdringen van het lerarentekort.
Er is bij de Kamerbrief ook een derde rapport toegevoegd: Eerste rapportage School en Omgeving over schooljaar 2022/2023. Enkele conclusies:
 - helft van de coalities heeft een gedeelde visie
 - in ongeveer een vijfde van de coalities is een kinderopvangorganisatie opgenomen
 - aanbieders van activiteiten staan wat op afstand qua coalitie/deelname aan visievorming.

GOAB-financiën

SPUK GOAB

GOAB-budget 2025: eind september stuurde DUO de beschikkingen van de SPUK GOAB naar gemeenten. Het gaat om de definitieve SPUK GOAB 2024 en de voorlopige SPUK GOAB 2025. Met Prinsjesdag 2024 werd duidelijk dat het GOAB-budget vanaf 2026 met 10% wordt gekort. Het is nog niet duidelijk of deze SPUK vanaf 2027 wel of niet overgeheveld wordt naar het gemeentefonds. Na 2026 mag maximaal 50% van het budget van 2026 worden doorgeschoven naar de volgende GOAB-periode.

Kinderopvangtoeslag

Ook wordt naar verwachting het fiscaal maximum in 2026 bevroren. Dit heeft gevolgen voor de kosten van de kinderopvang: de kosten stijgen wel, de vergoeding niet. Wie vangt straks deze klap op?

De tabel Kinderopvangtoeslag 2025 laat ook een wijziging zien ten opzichte van 2024: in 2024 betaalden inkomens tot ca € 28.300 een eigen ouderbijdrage van 4%. In 2025 geldt de 4% eigen ouderbijdrage tot een inkomen van € 47.300. Gemeenten houden vaak de KOT-tabel aan, waardoor gemeentelijke subsidie overeenkomt met de tegemoetkoming via de belastingdienst. Voor peuters uit een gezin zonder recht op kinderopvangtoeslag of vve, ben je als gemeente meer subsidie kwijt (gemiddeld ca. € 250 per peuter per jaar).

Voor een peuter uit een gezin zonder recht op kinderopvangtoeslag, met een vve-indicatie is dat gemiddeld circa € 500 meer per peuter per jaar.

Ook inkomens boven de € 47.300 krijgen meer kinderopvangtoeslag terug van het Rijk.

Relevant onderzoek / essays

- [Bestedingsonderzoek](#) GOAB 2022 (Cebeon). Cebeon heeft de afgelopen jaren samen met Sardes en Oberon een monitor uitgevoerd naar de implementatie en besteding van middelen in het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. In de periode 2019-2021 zijn de bestedingen sterk toegenomen, maar zijn er wel grote verschillen tussen gemeenten. In het onderzoek tot 2021 waren er gemeenten met onderbesteding en dat riep vragen op. Tegelijk liep de spuk tot 2022, daarom werd nog een keer onderzocht hoe de situatie in 2022 was. De bestedingen waren toen hoger. Gemeenten hebben tijd nodig gehad om beleid te maken en er is een inhaalslag gemaakt om de spuk zoveel mogelijk in de periode in te zetten.
- [Kwaliteit](#) vroege schoolse Educatie (Onderwijsinspectie). Dit rapport gaat in op de kwaliteit van vroege schoolse educatie. Uit het rapport blijkt dat de kwaliteit van vroege schoolse educatie in het algemeen op veel scholen in orde is, maar er zijn ook verbeterpunten. De voornaamste verbeterkansen worden gezien in de kwaliteitszorg en de kwaliteitscultuur. Ook bevat het rapport aanbevelingen voor de ministeries van OCW en SZW.
- [Leerloopbaan](#) nieuwkomers (Kohnstamm instituut). Dit is een onderzoek uitgevoerd binnen zowel het primair als het voortgezet onderwijs naar de ontwikkeling van de Nederlandse taalvaardigheid, rekenvaardigheid en het sociaal-emotioneel welbevinden van drie groepen leerlingen: nieuwkomers, migranten en in Nederland geboren leerlingen. Nieuwkomers halen gemiddeld hun achterstand op woordenschat in 3 a 4 jaar in en hun achterstand op begrijpend lezen in 4 jaar. Daarnaast is het effect van allerlei leerkracht en aanbodkenmerken op de ontwikkeling onderzocht.
- [Kwaliteitskenmerken](#) kinderopvang (UVA/HVA). Op verzoek van het ministerie van SZW is een verkenning uitgevoerd naar onderbouwde kwaliteitskenmerken voor kinderopvang, vanuit wetenschappelijk onderzoek en/of Europese beleidskaders. Deze zijn naast de kwaliteitsindicatoren uit het Nederlandse inspectieformat voor dagopvang en BSO-opvang gelegd. De studie bestaat uit 3 delen. Het laatste deel geeft een analyse die laat zien welke onderdelen van het Nederlandse kinderopvangstelsel aansluiten bij wetenschappelijke kennis en/of Europese beleidsmonitoring. Samenvattend: het Nederlandse format voor het inspectierapport sluit voor een groot deel aan op de bestaande wetenschappelijke kennis en/of diverse Europese beleidsindicatoren. Denk aan: Pedagogisch klimaat' (inclusief beleid en de pedagogische praktijk, voorschoolse educatie en de brede ontwikkeling van het kind) en voor 'Personeel en groepen' (inclusief aandacht voor opleidingseisen, beroepskracht-kind ratio, groeps grootte en coaching). Uit het rapport wordt geconcludeerd dat Een brede herijking van deze kwaliteitseisen vanuit dit wetenschappelijke en beleidsmatige perspectief niet voor de hand ligt.

Binnenkort

- Handreiking Inclusieve kinderopvang (Sardes): Sardes ontwikkelt in opdracht van de ministeries SZW, OCW en VWS een handreiking passende/inclusieve kinderopvang. Deze handreiking is bedoeld voor kinderopvangorganisaties, gemeenten en zorgaanbieders. De handreiking geeft inzicht in de mogelijkheden, succesfactoren en knelpunten om passende kinderopvang te organiseren. Ook geeft de handreiking toegang tot beschikbare relevante informatie en goede voorbeelden. Verwacht in Q1 2025.

- Onderzoek goede start basisonderwijs (Sardes/SEO): Sardes en SEO onderzoeken voor OCW welke beleidsmaatregelen en interventies kunnen bijdragen aan het vergroten van de ontwikkelkansen van jonge doelgroepkinderen bij de start op school. Het gaat om maatregelen die deelname aan en kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie kunnen verbeteren. Verwacht Q1 2025.
- EVENING eindrapport (UU): rapport wordt begin 2025 verwacht.

BORGING OAB VANAF 2025-2026

In kleine groepen is uitgewisseld over de volgende onderwerpen en vragen:

- NPO stopt per 31 juli 2025: welke voorschoolse activiteiten uit NPO zetten gemeenten door?
- GOAB 2026: 10% korting. Hoe hierop nu al voorsorteren? SPUK na 2026?
- Ravijnjaar 2026: hoe nu al hierop voorsorteren?
- Fiscaal maximum 2026 waarschijnlijk bevroren (dus €10,71). VE-aanbieders zien kosten stijgen. Wie gaat de kostenstijging betalen?

TAALVOORZIENINGEN

Steeds meer gemeenten zetten taalklassen/taalvoorzieningen/nieuwkomersklassen samen met po/vo po. Is het beter om dit centraal of decentraal te organiseren? Er is ook veel discussie over uitstroom: naar welke school/scholen?

Plenair is gesproken over wat er op dit vlak speelt in de verschillende gemeenten.

EVALUATIE EN AFRONDING

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven. De volgende GOAB-bijeenkomst wordt gehouden op *donderdagmiddag 27 maart 2025*, van 13:30 tot 16:00 uur. Dit is een fysieke bijeenkomst voor gemeenten en ve-aanbieders. Locatie is: BCN, Kennedyplein 204 in Eindhoven.

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Stuur een mail naar:

Angelique van der Pluijm: a.vanderpluijm@cedgroep.nl en Kimberley Adrianus: k.adrianus@cedgroep.nl